

Verband der deutschen sozial-kulturellen Gesellschaften in Polen
Związek Niemieckich Stowarzyszeń Społeczno-Kulturalnych w Polsce

ul. J. Słowackiego 10, 45-364 Opole
tel./fax: 774538507, e-mail: biuro@vdg.pl, www.vdg.pl

Opole, dnia 11 lutego 2022r.
L.dz.: 173/II/22

**Prezydium
Parlament Europejski**

-e-mail-

Szanowni Państwo,

W związku z aktualną sytuacją prawną i społeczną dotyczącą mniejszości niemieckiej w Polsce, jako Związek Niemieckich Stowarzyszeń Społeczno-Kulturalnych w Polsce (VdG) informujemy Państwa o prawnym uznaniu dyskryminacji mniejszości niemieckiej i jej języka w ramach polityki mniejszościowej i prawa oświatowego oraz o stygmatyzacji dzieci uczących się języka niemieckiego jako języka mniejszości. Niniejszym składamy pismo ze skargą dotyczącą obecnej sytuacji w dziedzinie języków mniejszościowych.

W dniu 27 stycznia 2022 roku Sejm Rzeczypospolitej Polskiej ostatecznie uchwalił budżet państwa na rok 2022, a tym samym wysokość środków finansowych przeznaczonych na nauczanie języków mniejszości. W dniu 4 lutego 2022 r. zostało wydane rozporządzenie Ministra Edukacji i Nauki Przemysława Czarnka, zgodnie z którym liczba godzin przeznaczonych wyłącznie na nauczanie języka niemieckiego jako języka mniejszości narodowej została zmniejszona z trzech do jednej godziny tygodniowo. Nie dotyczy to innych mniejszości. Z opublikowanego rozporządzenia jasno wynika, że kwestia zmniejszenia dotacji dotyczy tylko mniejszości niemieckiej.

Nauczanie języków mniejszościowych opiera się zarówno na ustawodawstwie krajowym, jak i na międzynarodowych regulacjach Rady Europy. Rzeczpospolita Polska ratyfikowała *Konwencję ramową o ochronie mniejszości narodowych* w 2000 r. oraz *Europejską kartę języków regionalnych lub mniejszościowych* w 2009 r. W raportach Komitetu Konsultacyjnego Rady Europy dotyczących realizacji zobowiązań *Konwencji Ramowej* w Polsce, konsekwentnie wskazuje się na istotne braki w edukacji języków mniejszościowych. Wielokrotne, konkretne zalecenia dotyczące poprawy sytuacji języka niemieckiego jako języka mniejszości wyrażane są głównie w raportach Komitetu Ministrów Rady Europy podczas cyklicznego monitorowania realizacji postanowień *Karty*. Wszystkie rekomendacje Komitetu Ministrów wskazują, że Rzeczpospolita Polska nadal nie zrealizowała wielu dobrowolnie przyjętych zobowiązań, w tym w zakresie nauczania języków mniejszości.

W obecnej sytuacji z całą stanowczością podkreślamy, że na podstawie *Konwencji Ramowej* i *Karty* Niemcy w Polsce, jako autochtoniczna mniejszość narodowa, mają prawo do wsparcia na tym samym poziomie, co inne mniejszości. Oba zbiory zasad są istotnym osiągnięciem w międzynarodowym systemie ochrony mniejszości i powinny stanowić ważne instrumenty normotwórcze dla Rzeczypospolitej Polskiej.

Zwracamy się do Parlamentu Europejskiego jako rzecznika mniejszości narodowych i etnicznych na Forum UE, które w ostatnich latach przyjęło liczne rezolucje w sprawie minimalnych standardów dla mniejszości w Unii Europejskiej, skierowane do UE i państw członkowskich, podkreślające znaczenie

mniejszości narodowych dla Europy oraz potrzebę bardziej skutecznej i kompleksowej ochrony w ramach wspólnoty europejskiej.

Wyraźnie wskazujemy na podstawowe standardy i istniejące prawa, które są częściowo pomijane w obecnej sytuacji prawnej i społecznej dotyczącej mniejszości niemieckiej w Polsce. Zgadzamy się z rezolucją Parlamentu Europejskiego z dnia 13 listopada 2018 r. w sprawie minimalnych standardów dla mniejszości w Unii Europejskiej:

Edukacja jest kluczowym elementem socjalizacji i kształtowania tożsamości, a ciągłość nauczania języka ojczystego ma zasadnicze znaczenie dla zachowania tożsamości kulturowej i językowej.

Uważamy, że należy zapewnić poszanowanie różnorodności językowej i promować naukę języków obcych w Polsce. Należy uznać znaczenie każdego języka mniejszości. Język niemiecki musi być chroniony i promowany w Polsce jako zagrożony aspekt europejskiego dziedzictwa kulturowego.

Nauczanie języków mniejszości przyczynia się do wzajemnego zrozumienia między większością i mniejszościami oraz zbliża do siebie społeczności.

Wierzmy, że język niemiecki jest cennym dobrem, kulturową i gospodarczą wartością dodaną dla rozwoju regionalnego i rozwoju całego kraju. Tożsamość osób należących do mniejszości niemieckiej, jak również tożsamość narodu większości społeczeństwa są ważne i nie wykluczają się wzajemnie.

Osoby należące do mniejszości mają zagwarantowaną pełną i skuteczną równość. Prawa osób należących do mniejszości stanowią integralną część powszechnych, niepodzielnych i niezbywalnych praw człowieka.

Język jest prawem człowieka kształtującym jego tożsamość i chroniącym go. Niemcy w Polsce są lojalnymi obywatelami swojego państwa i jako mniejszość narodowa mają prawo do tego, aby ich język ojczysty był promowany w państwowym systemie szkolnictwa, aby mogli go zachować jako istotną część swojej tożsamości kulturowej. Widzimy w decyzji Sejmu RP i Ministra Edukacji i Nauki RP naruszenie *Karty* i naruszenie praw człowieka, zakazu dyskryminacji w Konstytucji RP, a także naruszenie rezolucji Parlamentu Europejskiego, które określają podstawowe standardy w odniesieniu do mniejszości. W art. 21 *Karty* praw podstawowych Unii Europejskiej wyraźnie podkreśla się, że dyskryminacja jest zakazana.

Obecna sytuacja w Polsce, gdzie uchwalenie rozporządzenia ogranicza prawa osób należących do mniejszości, dobitnie wskazuje, że ochrona praw mniejszości nie może leżeć wyłącznie w kompetencjach państw członkowskich. Liczymy na ochronę praw mniejszości na szczeblu europejskim, tak aby interesy i potrzeby mniejszości mogły być lepiej promowane na szczeblu UE.

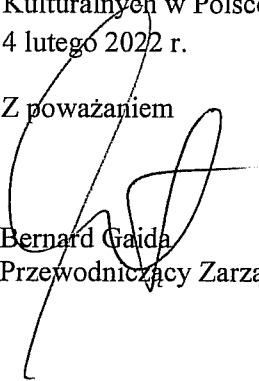
Jako Związek Niemieckich Stowarzyszeń Społeczno-Kulturalnych w Polsce (VdG) i jednocześnie jako członek Federalistycznego Związku Narodowości Europejskich (FUEN) zainicjowaliśmy Europejską Inicjatywę Obywatelską "Minority SafePack", która domaga się stworzenia europejskich ram ochrony mniejszości. Koordynowaliśmy tę kampanię jako VdG w Polsce. W dniu 17 grudnia 2020 r. Parlament Europejski wyraził swoje poparcie dla tej inicjatywy. Niestety, na posiedzeniu Komisji Europejskiej w dniu 14 stycznia 2021 r. zdecydowano, że decyzja nie zostanie przyjęta.

W związku z nieuzasadnionym nierównym traktowaniem jedynie mniejszości niemieckiej, prosimy o pilną reakcję Parlamentu Europejskiego w celu uniknięcia negatywnych skutków ograniczenia liczby godzin nauczania języka niemieckiego jako języka mniejszości. Z zadowoleniem przyjęlibyśmy konkretne działania, które doprowadziłyby do potępienia i wyeliminowania niekorzystnej sytuacji

języka niemieckiego w polskim systemie oświaty oraz zapewniłyby konieczne równe traktowanie mniejszości niemieckiej w zakresie edukacji. Unia Europejska jest wspólnotą różnorodnych obywateli, zjednoczonych jednak wspólnymi podstawowymi wartościami, którzy powinni być chronieni przed dyskryminacją.

Do niniejszego pisma dołączamy oświadczenie Związku Niemieckich Stowarzyszeń Społeczno-Kulturalnych w Polsce (VdG), w którym apelujemy o wycofanie z obrotu prawnego nowelizacji z dnia 4 lutego 2022 r.

Z poważaniem

Bernard Gaida
Przewodniczący Zarządu

